Trafikförvaltningen
Strategisk utveckling

INFORMATIONSÄRENDE
2021-11-10

Ärende
SL 2013-5828

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Handläggare
Jens Plambeck
08-123 316 51
jens.plambeck@regionstockholm.se

Trafiknämnden
2021-12-14, punkt 25

Information om uppdraget ”Utveckla det pågående arbetet med framkomlighet för busstrafiken till att omfatta fler kommuner och linjer”

Ärendebeskrivning

Detta ärende syftar till att ge information om hur arbetet med uppdraget[1] ”Utveckla framkomlighetsarbetet för busstrafiken till att omfatta fler kommuner och linjer” fungerar och har bedrivits under året.

Bakgrund

Trängseln är en av Stockholmsregionens växande utmaningar. För att söka lösningar på dagens trängselproblem i busstrafiken och säkerställa ett samlat och kraftfullt genomförande av stomnätsplanen samarbetar Region Stockholm med Trafikverket och länets kommuner.

Arbetet med att föreslå och genomföra framkomlighetsåtgärder i samverkan med länets kommuner och Trafikverket pågår aktivt på olika nivåer och i olika forum. Trafikförvaltningen och Trafikverket har gemensamt tagit initiativ till genomförandet av ”Åtgärdsvalsstudie för förbättrad framkomlighet i stomlinjenätet” för att förbättra framkomligheten och möjliggöra genomförande av stombusslinjerna. Det övergripande syftet med åtgärderna som föreslås i åtgärdsvalsstudien är att skapa förutsättningar för ett större, sammanhängande stombusslinjenät med attraktiv standard vad gäller turtäthet, restider och

[1] Region Stockholm, budget 2020, RS 2019-0829

framkomlighet. Förutom stombusslinjenätet ingår även att föreslå åtgärder i stråk på nationella stamvägnät där stort resande med direktbussar finns.
I syfte att koordinera projektets samverkan med kommunerna har en särskild styrgrupp (stora styrgruppen) bildats. Stora styrgruppen har en rådgivande roll och stöttar trafikförvaltningen och Trafikverket i genomförandet av uppdraget. De har även ett ansvar att kommunicera projektet och samordna projektet med andra uppdrag inom sina organisationer och i de kommunsektorer de företräder samt att förmedla synpunkter från dessa. Stora styrgruppen består av representanter från trafikförvaltningen, Trafikverket och kommunala representanter från Järfälla kommun, Solna stad, Stockholm stad, Sundbybergs stad, Stockholm Nordost, Södertörnssamarbetet och Värmdö kommun.

För de olika delutredningarna för enskilda stråk inom åtgärdsvalsstudien (ÅVS:en) tillsätts arbetsgrupper och styrgrupper med representanter från trafikförvaltningen, Trafikverket samt för stråken berörda kommuner.

Nedan följer en sammanställning över vilka arbeten som bedrivits under 2021.

ÅVS förbättrad framkomlighet i stomlinjenätet
Under 2021 pågår arbete i följande studier tillsammans med Trafikverket och berörda kommuner:

- Stråkstudie 12 Arninge - Vallentuna C (beräknas avslutas dec 2021)
- Stråkstudie 17 Upplands Väsby (beräknas avslutas dec 2021)
- Stråkstudie 18 Handen – Tyresö (avslutas 2022)
- Sträckningsstudie 8 Nykvarn – Södertälje (avslutas dec 2021)
- Sträckningsstudie 3 Sollentuna C – Täby C Arninge (avslutas 2022)

Utöver dessa pågår planering tillsammans med Trafikverket och berörd kommun kring uppstart av följande studier under hösten 2021:

- Stråkstudie 15 Solna C – Vällingby
- Stråkstudie stombuss 5 Karolinska sjukhuset - Östberga
- Stråkstudie Eskilsvägen Haninge

Därtill avslutades stråkstudie 14 Johannelund – Sollentuna vid årsskiftet 2020/2021. Sedan januari 2021 har styrgruppen för studien bestående av representanter från trafikförvaltningen, Trafikverket, Järfälla kommun, Sollentuna kommun och Stockholm stad haft kontinuerliga möten med målsättning att ta fram en gemensam avsiktsförklaring för de åtgärder som

identifierades inom ramen för studien. Avsiktsförklaringen finns nu framme och har beretts intern hos respektive organisation. Avsiktsförklaringen utgör underlag för förslag till namnsatt objekt i kommande Länsplan för transportinfrastruktur 2022-2033.

Öka takten i genomförandet av ett utvecklat stomlinjenät
Uppdraget att tillsammans med länets kommuner och Trafikverket identifiera framkomlighetsåtgärder som alla parter kan ställa sig bakom har en väl upparbetad process och ett tydligt avgränsat uppdrag inom ÅVS för förbättrad framkomlighet i stomlinjenätet.

Sedan projektet inleddes har en rad olika framkomlighetsåtgärder identifierats. Många av dessa har också genomförts men flertalet återstår. Orsakerna till att inte fler genomförs, eller ens kommer med som åtgärdsförslag, är flera och skiftar beroende på aktör och perspektiv.

Våren 2021 genomfördes två workshopar inom ramen för *ÅVS förbättrad framkomlighet i stomlinjenätet*, med syfte att identifiera utmaningar men också lösningar på hur berörda parter tillsammans kan verka för att öka takten i genomförandet av ett attraktivt stomlinjenät. Förutom trafikförvaltningen och Trafikverket deltog 11 av länets kommuner som deltagit i genomförd eller pågående stråkstudieutredning.

Sammanfattningsvis resulterade arbetet i följande slutsatser:

- ÅVS:ens arbete med att skapa förutsättningar för ett genomförande av ett attraktivt stombussnät genom identifiering av framkomlighetsåtgärder fungerar relativt väl.

- För stombussnätet finns idag inte någon organisation med uppdrag att leda eller koordinera genomförandet av framkomlighetsåtgärderna, än mindre av hela stombussnätet, styrningsfunktion behöver tillkomma.

- Samsyn råder om behovet av ett gemensamt strukturerat arbete för de planeringsprocesser och därefter faktiska genomförandet som behöver ta vid efter avslutad ÅVS.

- Till skillnad mot nuvarande arbetssätt i fas 1, som främst fokuserar vad som ska göras, behöver former för hur detta ska gå till etableras i fas 2.

Resultatet från de gemensamma workshoparna finns sammanställt i en PM och dialog pågår nu i olika forum kring hur fortsatt arbete med utgångspunkt i resultatet kan utveckla gemensamma former även för de planeringsprocesserna som behöver ta vid efter avslutad ÅVS.

Ekonomiska konsekvenser
Genom att satsa på långa, sammanhängande och kapacitetsstarka linjer med hög framkomlighet skapas förutsättningar för effektiv kollektivtrafikförsörjning med stort resande. I kombination med god framkomlighet och hög medelhastighet ger detta förutsättningar för en bra driftsekonomi. Grunden är att trafikförvaltningen finansierar trafikering och fordon inom avtal samt depåer. Väghållarna ansvarar för åtgärder inom väginfrastrukturen.

Riskbedömning
Arbetet med att efter avslutat ÅVS-arbete också genomföra stombussatsningen enligt stomnätsplanen berör många aktörer. För att stombussnätets betydande nyttor ska förverkligas krävs att alla aktörer bidrar med sina respektive delar. Detta ställer krav på en efterföljande fördjupad utrednings- och genomförandeprocess som präglas av helhetstänk, uthållighet och ett samordnat genomförande. Utmaningar är finansiering samt att upprätthålla engagemang och styrfart trots långa tidshorisonter och olika planeringsperspektiv, mandat och roller.

Konsekvenser för miljön
En mer attraktiv och konkurrenskraftig kollektivtrafik lockar fler resenärer och bidrar till minskade emissioner från biltrafiken. Ett utvecklat stomnät ger möjlighet för kollektivtrafiken att ta emot fler kollektivtrafikresenärer.

Sociala konsekvenser
Att utveckla ett stomnät med hög framkomlighet, täta förbindelser och strategiska bytespunkter ökar kollektivtrafikens konkurrenskraft och förbättrar möjligheten för fler resenärer att använda kollektivtrafiken.

Trafikförvaltningen
Strategisk utveckling

INFORMATIONSÄRENDE
2021-11-10

Ärende
SL 2013-5828

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Fortsatt arbete

Arbetet med *ÅVS förbättrad framkomlighet i stomlinjenätet* fortgår. Under 2022 planeras följande studier genomföras tillsammans med Trafikverket och berörda kommuner:

- Stråkstudie 18 Handen - Tyresö (pågår)
- Stråkstudie 15 Solna C – Vällingby
- Stråkstudie stombuss 5 Karolinska sjukhuset - Östberga
- Stombusslinje M (kompletterande utredning till genomförd studie ”Stomlinje söderort”)
- Stråkstudie 19 Masmo – Norsborg
- Stråkstudie 16 Skärholmen – Flemingsberg – Handen

Utöver detta fortsätter arbetet med att tillsammans med Trafikverket och länets kommuner utarbeta former för ett gemensamt strukturerat arbete även för de planeringsprocesser och därefter faktiska genomförandet som behöver ta vid efter avslutad ÅVS.

David Lagneholm
Förvaltningschef

Jens Plambeck
Chef Strategisk utveckling